

Ödesdigra tecken.

Ogönläkaren **Doktor Estrid Hein**, Köpenhamn, skriver om **Arbetet i en av N. F:s sociala kommissioner** den för barn- och ungdomsfrågor.

Aktuell politik sedd från Island. Av **Estrid Falberg-Brekkan**.

Västerlandets undergång?

Vapenvägbran illusorisk. Ett inlägg av Konstnären **Birger Lindberg**.

De nya riksdagskvinnorna. **Fallet Volinski.** Av **Elsa Björkman-Goldschmidt**.

Vad har hänt?

DE STORPOLITISKA PASKTALEN ha gått av stapeln och det mest uppseendeväckande är hr Lindmans i Delsbo, som slutar med kravet på att bolsjevikpartiets skola upplösas och för all framtid förbjudas, där han betecknar socialdemokratis politik på vissa punkter som »en utmaning mot den fria folkstyrelsens idé», men samtidigt rekommenderar för den nybildade kamporganisationen **Högerfront**. Den alltså som har **Rätt**. Undertryckningspolitikens icke söderifrån rycka oss närmare.

MOT DEN KOMMUNISTISKA OPPOSITIONEN inom fackföreningarna har Landsorganisations representantkap med anledning av de kommunistiska våldsåden och desorganisations försök riktar en skarp appell. Röda oppositionens skola utestutas ur förbundet. En särskild upplysning- och propagandacentral bör upprättas med uppgift att följa de kommunistiska förhållandena.

De allvariga uppgörelserna inom arbetarklassen understrykas av ett uttalande av fackliga internationalens ordförande, som tar avstånd från förslaget om en arbetarrörelsens enhetsfront mot fascismen med motiveringen att den kommunistiska diktaturens principer öfverofenliga med socialdemokratis kamp för demokratis försvar.

ETT FORSLAG TILL STAVNINGENS REFORM har överlämnats till regeringen från läroverkslärare i Stockholm. Vi hälsa med glädje denna stöt i riktning mot överensstämmelse mellan talets och skriftens uttrycksmedel och i riktning mot undanröjande av onödigt ansträngningstidspillen, misslyckande och mindervärdeskänsla som barn, ungdom och vuxna medborgare på dras med, därför att de ha svårt att hända stavnings verktyg för meddelande.

PROTESTEN MOT ATT DEN CIVILLA VÄRNPLIKTEN icke innebär befrielse från krigstjänst också i krig, som gjordes av värnpliktsvägraren Sven Dahlberg, har ytterligare utvecklats och kallas nu Mackmyraktionen, efter den plats, dit Dahlberg och fem andra unga civilvärnpliktiga fått sin civiltjänst förlagd. De sex unga männen ha som en demonstration nedlagt arbetet och rest hem. Utom böter, som bli följden av detta, komma de till straff att hådana efter tjänstgöras som vanligt vid truppförband — rätten till civiltjänst är förverkad.

ITYSKLAND FULLFOLJER HITLER-REGERINGEN målmedvetet makterövningen på alla områden och strävar mot upprättandet av en världig tysk enhet. En sådan åtgärd är utnämmandet av stathållare i delstaterna, med stor maktbefogenhet. Delstatsregeringarna bli beroende av stathållarna, som i sin tur

“Nyorientering”.

Eklektiskminister Engberg har slagit världen med häpnad med en ny läroverksstadga. »Världen» är förutom pressen och den därmed förbundna »allmänheten» väl närmast läroverkslärare och deras lärjungar med föräldrar samt även riksdagen, som i praktiken blivit van att med avgörande pondus uttala sig även i detaljfrågor rörande skolväsendet.

Vad herr Engberg gjort är en **reducering av matematiktimarna** för såväl realskola som gymnasium med en veckotimme per år, någon reducering även av fysikundervisningen och däremot en **utökning av modersmålets** timantal med en veckotimme för hela gymnasiet samt av **historietimarna** med en för hela gymnasiet. Vidare har **franskan** gjorts till **det fasta språket** i latin-gymnasiets två sista ringar — medan engelskan har samma plats i realgymnasiet. — Ett eller två levande språk förekommer dock i sju av de nio kombinationerna av tillvalsämnen för latin-gymnasiet och i fem av de sex för realgymnasiet. Det kan emellertid säkerligen anses som ett tidens tecken att inom tillvalsgrupperna dominerar engelskan över tyskan med fem mot fyra på latinlinjen, franskan med fem mot tre på reallinjen!

Dessa förändringar var icke föreslagna av Läroverkskommittén. Utan varsel har alltså herr Engberg fastslagit dem i **Kungl. Maj:ts förnyade stadga för rikets allmänna läroverk**, given Stockholm slott den 17 mars 1933. I hans egen tidning betecknas händelsen som »humanistisk nyorientering», och Dagens Nyheter ger sitt fulla instämmande under rubriken »Skolhumanismens rehabilitering». Sv. Dagbladets ledarrubrik är däremot »Herr Engbergs överrumpning», och ungefär efter dessa båda bedömningslinjer har det livliga kommenterandet av det skeddä löpt. »A ena sidan har framhållits att nu äntligen har den humanistiska linjen vunnit fasthet och enhetlighet, samt att det var fullt berättigt bryta det matematikherravälde, som avlöst latinherr-

avlädet och dragit kandidatkursen i matematik inom gymnasiet, vilket i sin tur lagt en onaturlig press även på realskolans matematikkurser. Från andra sidan beklagas att en förödande strid i skolförägar åter måste komma att blossa upp, visas på att 40—50 extralärare i matematik komma att bli arbetslösa och på faran för att ämnesgrupperingen på latinlinjen, i synnerhet i kombination med grekiska, kommer att bli så snäv att denna linje blir mindre lockande och den humanistiska nyorienteringen svag i praktiken. Modersmålets och historiens förstärkta ställning på gymnasiet — som från alla håll hälsats med tillfredsställelse — innebär kanske i grunden den väsentligaste vändningen mot en »humanistisk nyorientering», även om detta förblir alltför starka ord. Men i dessa ämnen måste ju ligga tyngdpunkten för att gymnasiet i någon mån skall kunna fylla vad som dock i första hand anges som dess **medel**. Att bibriga »förjupad allmän medborgerlig bildning». **Därjämte** »har gymnasiet till särskilt ändamål att grundlägga de vetenskapliga insikter, som vidare utbildas vid universitet eller högre fackutbildningsanstalts». En förjupad orientering i verkligt mänsklig-medborgerlig riktning är väl det, som starkast är av nöden med hänsyn tagen till gymnasietidens åldersperiod och tidens krav på frisk och spänstig redobegnet inför krävande och oförutsedda situationer.

Men sådan nyorientering vinnes icke genom tillägg eller fråntag här eller där av en timme i något av överskolans desintal av ämnen, så länge denna ännu arbetar — och häri gör den nya stadgan icke någon väsentlig ändring — med examen, de många läxorna och förhörstimarna och till detta vad just examens- och förhörssystem **inte** kan bära: de stora klasserna. — Herr Engbergs måste vara mycket djärvare om han med skäl vill kunna skriva »nyorientering» kring en ny läroverksstadga.

respektive tre år, medan de i affären inblandade ryssarna fått betydligt strängare straff. Engelsmännen voro som bekant beskyddna för sabotage i ett stort kraftverk, detta är enligt Sovjets lagstiftning belagt med högt straff. Från engelsk håll har man gjort gällande att ryssarna på detta sätt sökt synsabbodkar för att överskylla betänkliga bryster i den industriella utrustningen vid anläggningen ifråga. Dessa fel skulle bero på okunnighet hos de amerikanska leverantörerna som tillverkat maskinerna. En bill om rättighet för regeringen att utfärda importförbud under viss tid mot ryska varor har under tiden forcerats fram i parlamentet. Som motdrag mot ryska myndigheternas oerhörda tilltag att hålla brittiska undersåter häktade utan rannsaking. *The New Leader* tar sig friheten att i den allmänna förbittringen påminna om att i denna dag sitta bl. a. mer än 50,000 indiska medborgare fängslade utan rannsaking och på engelska regeringens bud!

Varför är det ingen som protesterar mot detta??

Läckert och hälsosamt
är smörgåsbredet
UPLANDSKUBBEN
I hygienisk förpackning hos Eder handlande.
Undvik efterstapning!
Begär uttryckligen Uplandskubben!

Tysklands nya ansikte.

Kan »ein Durchreisender» på en två dagars genomresa, utan tillfälle till samtal, förnimma något av vad som nu sker i Tyskland? Förvisso kan man det. Det är ej orimligt att ett förut bekant ansikte i en blink kan avslöja, att något hänt den människan, att något nytt kommit in i tillvaron.

Mitt intryck från Tyskland: en osedvanlig tystnad, inte bara på tåget och vid stationerna utan även på Berlins gator. Ingen gemytlighet eller skämtsamt, varken glädje eller beklaganden, snarare något vresigt sammanbitet, efterströmmande. Jag tänker då närmast på chaufförer, stadsbus, konduktörer, gatans trafikanter och kupéernas invånare. Två gånger under resan stordes brutalt denna tystnad. Det var i båda fallen unga studentvalpar av ungefär årgång 1910 — båda nyhuckade i ansiktet av blodiga fäktövningar — som låt höra sitt skallande skrätt. Samtidigt läste jag i en tidning, att mensurförbudet vid universiteten upphävts för att stärka den manliga ungdomens »Kampgeists». I samma tidning såg jag något på en gång rörande och blastemiskt: En mor, som meddelat att hennes son dött i tron på Adolf Hitler.

En äldre herre sökte förgäves komma till tals med sina bordskamrater i restaurangväggen. Jag uppfattade honom som en propagandaman. När till slut intet annat hjälpte och middagen var betald, sökte han tre gånger muntligt och skriftligt göra klart för mig, att den odspisubelt gemensamt utseende servitören vid växlingen till österriksk mynt (ty vi voro då inne i Österrike) lurat mig på en mark. Utmattad förklarade

jag till slut, att jag fullkomligt förstod bedrägeriet, att det var mig alldeles likgiltigt och att enligt min erfarenhet det ofta hände, att servitörerna, då man saknade det rätta myntet skodde sig på omväxlingen. »Und», slutade jag, »säg sind och Christen.» Herrn försvann från min sida som en oljad bläck...

För min inre syn drog åtskilliga andra ögonblicksbilder av Tyskland förbi.

En vacker oktobermorgon, 1929 arbetade sig vår lille Fiat på alltför hårt pumpade hjul muntert uppför höjderna kring Kassel, och vi sökte en skön lunchplats. I stället mörkade det vid horisonten och regnet började falla. Vi måste söka oss in till en restaurang i Glose. Där var mörkt, tyst och öde. Extrablad på alla bord! **Strepemann är död**. En skräckstämning greps en, vilka ovissa öden gick Tyskland till mötes? Ett annat minne. Stutturtag påsen 1931. Två flentliga läger nationalsozialisterna och kommunister, bevapnade och halande varandra intill döden, uppdelande samhället. Katastrofstämning... Det mest osympatiska minnet av Tyskland gav mig Berlin vid en två timmars vistelse där i juni/vi 1914 strax före det stora kriget. Icke bara de heta asfaltgatorna utan även de feta människorna med sina stora, stora ölkrus utdunstate något ostämligt vedervärdigt. April 1933 gav trots allt ett mera sympatiskt intryck. Krafter på gott och omt kämpa i den tyska folksjäl. Låt oss icke förtviva om det godas möjligheter.

Merano påskafest 1933.

Ada Nilsson.

Esther Grenen:

Varför krig?

En brevväxling.

Brevväxlingen mellan Albert Einstein och Sigmund Freud, utgiven av Internationella Institutet för intellektuellt samarbete, N. F., är daterad juli och september 1932. Det är längesedan. Mellan de dagarna och i dag ligger en tidrym som historiskt knappast kan uttryckas i år, så mycket mindre då i månader. När det talas om krig frågar man: När? Var? Varför inte ännu? Man frågar inte längre: Varför? — Begreppen »internationellt», »intellektuellt samarbete» ha stämpats med ordet Högföräderi. Man skulle därför kunna tro att utvecklingen med sitt obarmhärtiga tempo hade rusat förbi den store matematikers och den store psykologens tankebytte.

Men det är inte så. Avhandlingen är särskilt intressant och särskilt viktig just i dag — och väl också i morgon.

I dag, det vill säga i kristid. I en tid, när det visserligen inte spillis så mycket blod som under världskriget, men utströmmar oändligt mycket mera hat. Detta hat gäller ju inte längre en abstrakt fiende, ett namnlöst nummer, som i en främmande stats uniform ligger i skyttegravan mitt emot — utan den konkreta grannen, yrkeskamraten, mannen i spårväggen, som inte unnar mig en sittplats. Det är ett hat lika primitivt och levande som det djungelns djur kanske hyser mot varandra. Åter inte du mig så åter jag dig.

Varför krig? Varför?

Är det något menning med att fortfarande göra denna fråga? Ja.

De båda män som gör den och, som Freud uttrycker sig, försöker besvara den

»etter bästa vetande — eller förmodande», är pacifister. De är det fastän de står på vetenskapsens grund, fastän varje romantisk idealism, varje humanitetens optimism ligger dem hjärtan; fastän de ser singen sådana de är med hänsynslöst nykterhet — och därför också förstår dem. Just därför ställer de pacifismen i ett nytt ljus. Och att de gör detta är, hur grymma deras upptäckter än må vara, i alla fall förstående.

Egentligen är det Einstein som frågar. Han, matematikern, söker en förklaring hos psykologen på det som mänskligt sett är honom ofattbart. Han frågar inte alls bara: **Varför krig?** Han frågar framför allt: **Finns det någon möjlighet att befria människorna från krigets holande öde.** Han frågar: Hur kan massan genom de medel som det här är fråga om — skola, press, religiösa samlingsutövningar — låta sig uppåtlåsa till raseri och självuppföring? Han frågar: Finns det något sätt att leda människornas psykiska utveckling så, att de blir motståndskraftiga emot hatets och förtändets psykoser?

Freud är den som svarar. Men hans svar är avfärdade med så mycken försiktighet, så många reservationer, att de fullkomligt motsvarar broschyrens titel, som lyder: **Varför krig?** En fråga som inte blir löst, men som man försöker lösa.

Freud börjar sin undersökning — ty hans svare till Einstein är en sådan — med att tala om förhållandet mellan makt och rätt. Ja, han drar sig inte ens för att i stället för ordet makt sätta ordet våld. Rätt och våld står i dag som motsatser. Det är lätt att påvisa, att det (Forts. å sid. 4.)

TIDEVARVET

Radikal
politisk
veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. N. 48 42.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén,
Norrlandsgränd 18.
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenter, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

KUNSGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. Växel: N. 333 15

Stockholms Yngre Tandläkares Förening.

Kvinnliga tandläkares klinik.

Ad. Fredr. Kyrkog. 1 (v. Sveavägen)
Innehavare endast leg. tandläkarna
Astrid Gyllencrout, Ingrid Huss,
Ruth Öhring. Tid pr tel. 20 03 73.
Särskild mottagning för barn (tand-
huss.) Månd., onsd., fred. 4.30-6.

Klockarebolagets

(f. d. Wissnells, etab. 1818)
Begravningsbyrå & likstiftfabrik
Fabrik och utställning:
Skepparegatan 39
Telefoner: 67 54 36 • 61 20 98
Efter afstärst: Enskede 29 30
Fyllaler: Ånegatan 40, 33 55 28
Sj. Paulsgatan 15, 40 30 87
Ombud för Sv. Eldbäckelseföreningen

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM

LINNÉGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid.
Tryggt och ogen., välräk.
Tel. 778 24.

Liliesjöes

Parfumeri och Sjukvårdsaffär STOCKHOLM

Butiker:
Fridhemsgränd 16 — Tel. 50 59 82.
Hantverkaregatan 85 — Tel. 50 55 85.
Sveavägen 109 — Tel. 31 70 25.

Aderbräckstrumpor — Hälföttsinlägg
— Maggördlar — Bräckband — Sa-
nitets- och Förbandsartiklar — Kata-
log gratis.

SKANK TILL

"Små Smulor"

(Stadsmissionens Uppsamlingcen-
tral) avlagda kläder och skor, möb-
ler, linne- och andra persedlar, böc-
ker, papper, lump m. m., och Ni
hjälp oss att bereda hjälp och ar-
bete åt nödställda. Tel. 50 88 90.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 • " 73 37
GOTGATAN 52 • " 33 90

Vete-Katten
Bageri
och Kafferum
Kungsgatan 55
Klara Norra Kyrkogata 26
Stockholm. Tel. 20 84 05.

Den 22 April 1933.

Ödesdiga tecken.

Allmänna Valmansförbundets upp-
rop om bildandet av en Högerfront,
en kamporganisation, som skall
»samla högerns alla arbetande kraf-
ter till aktiva effektiva insatser» har
fått en ytterligare skarp belysning i
hr Lindmans kamp i Delsbo i
måndags. Det är inte bara i våra
uttryck och organisationsformer
den nazistisk-diktatoriska andan gör
sig märkbar, som t. ex. när man
vill införa ett slags distriktschefer
för mindre områden, att i vissa fall
organisera rörliga grupper på lands-
bygden och att — i första hand i
städerna — skapa arbets- och agi-
tationsgrupper med särskilda upp-
gifter. Högerfront skall icke end-
ast vara en kampkrävt inom partiet.
Det skall också bli en lyftningssignal
för alla nationella krafter, ett kamp-
rop mot den röda fronten.

När hr Lindman ytterligare ut-
lägger texten försäkras han visserli-
gen att han ingalunda vill monopolis-
era den ena eller andra fosterländ-
ska etiketten för de konservativa
räkning. Men, för att rädda den
svenska folkliga självstyrelsen måste
klassparterna avskaffas — »bolsje-
vikparterna skola upplösas och för
all framtid förbjudas». Ty »vi for-
dra effektiva medel mot rörelser som
med våldsamma medel vilja omstör-
ta det svenska rättssamhället».

Det typiska i hr Lindmans inställ-
ning är hans tydliga utsago att det
vållovliga samhällets militära för-
svarsmedel skall kunna användas
även som »en inre försvarsbered-
skap»:

»Att i vartgärde försvaga landets yttre
försvarsberedskap är dålig krigspolitik.
Det kännes som en bjudande plikt för
alla Sveriges försvarsvänner att tillropa
hela vårt folk ett giv akt! Vi veta icke
vad morgondagen bär i sitt sköte. Världs-
fredens garantier äro spröda, och vi
fordra av den pågående försvarsutredning-
en, att den skulle utnyttja i vårt
försvarsändes återupprättande i enlighet
med trygghetens och effektivitetens krav
till våra för vårt gamla fäderneslands
frihet och kultur!

Den oro, som gripit vida omkring sig
inför anfrågningen av våra militära mak-
tmedel, har emellertid i kanske lika hög
grad gällt vår inre försvarsberedskap».

Det är ödesdiga tecken när ett
förment försvar för rättssamhället
skall ske med vapen i hand och dik-
tatorisk makt mot olikföretänkande.

Restaurang Port Arthur

Blekingegatan 40
(Hörnet av Götgatan)

Bra matställe

Lucks kaffe special

Västerlandets undergång?

Vid Göteborgsavdelningens av Sven-
ska Kvinnors Västerförbund se-
naste sammanträde den 2 april gav rektor
Honorie Hermelin på ett utomordentligt
fascinerande sätt en liten utblick över »hi-
storien i vida hav». Rektor Hermelin, vars
föreläsning hade titeln *Demokrati och Dikta-
tur*, erinrade om, att »vår demokratiska
tid» var ett uttryck, som endast för en del
år sedan tycktes innebära något en gång
för alla uppnått och något, som själval-
let skulle bestå. Men aspekten har hastig-
t förändrats och dikturen går i dessa
dagar ånyo segrande fram över världen.

Demokratier ha endast funnits i fortidens Grek- land och i vår egen tid.

Demokratien har alltid varit den svår-
aste formen av samlevnad och samarbete
människor emellan. I primitiva samhällen,
där utvecklingen ej lett till arbetsför-
delning, råder alltid demokrati bland de
fria samhällsmedlemmarna. Men verkliga
demokratier i utbildade samhällen med
genomförd arbetsfördelning finna vi en-
dast i fortidens grekiska republikar samt i
vår egen tid. De grekiska republikerna
blomstrade ett knappt århundrade. Mot
bakgrunden av en hel kulturvärld, den
egyptiska och persiska äldre och förnä-
mare, med en avgjort despotisk prägel,
fixerade grekerna sin självstyrelse, »auto-
nomi», och utmejslade för alla tider de-
mokratins begrepp. Denna demokrati gick
under på ett för vår tid uppseendeväckan-
de sätt genom ett hundraårigt inbördes-
krig, det peloponnesiska, vilket delade
hela den grekiska världen i två hälfter:
Athen—Sparta, aristokratier—demokratier,
fascister—bolsjeviker, rika—fattiga, vilka
omsevis hade makten, tills slutligen båda
blevo ett byte för Alexander den store.
Allt sedan och till våra dagar ha aristok-
ratier, despotier och diktaturer härskat
i världen.

Det utmärkande för despotismen och
diktaturen är att demokratiens begrepp
om allas likhet inför lagen upphöra och
samhället sönderfaller i den segrande sta-
ten och statens fiender. Diktaturen upp-
häver all annan myndighet och personli-
ger ständrätten, rätten att på stället
fängsla, döma och döda. Det farligaste
är att ständrätten utövas även av dikta-
turens alla underhugbare ut i periferin och
endå möjligheten för den centrala ledning-
en att stävja deras framfart har varit
samma medel, som användes mot statens
fiender, d. v. s. terror.

MÖTESPLATSEN

Skåneförbundet av Svenska Kvinnors
Västerförbund hade i söndags årsmöte i
Malmö under ordförandeskap av fru Elsa
Nordlund. Till styrelse valdes fru Elsa
Nordlund, Kristianstad, ordf., fru Maria
Benedictsson, Helsingborg, fru Anna
Jönsson, Lund, adjunkt Hulda Lundh,
Ystad, advokat Elisabeth Nilsson, Malmö,
fru Hildur Persson, Kristianstad, rektor
Annie Weibull, Landskrona, och till
suppleanter fru Florida Holm, Trälle-
borg, fru Emilia Jönsson, Fridhill, fru
Paula Larsson, Teckomatorp, och fru
Stina Persson, Malmö. Revisorer och re-
visoringsuppleanter äro fru Anna Lund-
berg, Lund, fil. mag. Lilly Callander,
Malmö, och konsulenten Signe Fredholm,
Malmö. Styrelsemedlemmar blevo
fru Elsa Nordlund, advokat Elisabeth
Nilsson, rektor Annie Weibull och fil.
kad. Clara Lundh med fru Anna
Jönsson, adjunkt Hulda Lundh, fru
Inez Nihlén, Teckomatorp, och fru Stina
Persson som suppleanter.

Förutom stadgeenliga ärenden behand-
lades den föreläsning ådringen av § 6
i förbundets stadgar, vilken beslöds. Adv.
Nilsson redogjorde för årets centralsty-
relsemöte och därmed sammanhängande

Den moderna diktatu- rens karakteristiska kän- netecken är större och mera utmanande mål- medvetenhet.

Den moderna diktaturen skiljer sig från
gångna tiders despotier genom sättet för
sin tillkomst. Den har nämligen upp-
kommit som parti inom det demokratiska
samhället, vars parlamentarism innebär
möjlighet, för olika partier att ömsevis
komma fram och förverkliga sina pro-
gram. Ett av dessa partier stoppar möj-
ligheterna för de andra och klipper av
diskussionen med ett: »Vi ha rätt». Och
så brukas alla vapen för att visa detta
och de opinionsbildande medlen såsom
press och radio tages i bruk för dess
syften. Därför blir också den moderna
diktaturen mera utmanande och mera
målmedveten än den gamla despotien som
utgick från att dess rätt var något själv-
klart t. ex. börsrätt, konungens gudomli-
ga rätt o. s. v.

Våra dagars diktaturer kunna emeller-
tid uppdelas i två grupper, proletariatets
diktatur å ena sidan samt åt den andra den
fascistiska och den tyska vilka äro per-
sonliga diktaturer. Det finns emeller-
tid en annan än större skillnad mellan dessa
om än kanske mest i teorin. Den prole-
tära menar sig vara av övergående art,
en uppfostringstid tills i kamratsamhället
uppstått en generation, som ej från födel-
sen inpregnerats av detta herre—dräng,
härskare—slav, under det de båda andra
i diktaturen se den enda människovärldiga
samhällsformen, den enda statsform, som
kan tvinga de stridiga och själviska vil-
jorna till gemensam handling.

Demokratien måste stän- digt förnyas genom le- vande folk rörelser.

Demokratien åter är en appell till den
enskilda människans aktivitet och den kan
leva endast så länge den uppehålls av
folk rörelser. Då dessa mattas kommer
det nakna partipellet fram liksom skillnad-
en mellan »fri och slav, jude och grek,
man och kvinna». Det är ofrånkomligt,
att mycket av vad 1800-talets mäktiga rö-
relser — t. ex. arbetarrörelsen, kvinnorö-
relsen, antisalarisrörelsen, nykterhetsrö-
relsen — äsyftade att tillämpas i den sto-
ra proletära diktaturen. Anse vi oss vilja
gå in för att genomföra detta på ett djup-
are och varaktigare sätt än diktaturen,
måste vi arbeta med ständigt nya och
friska folk rörelser, och demokratiens måls-
män få ej förtrotas i sin strävan att få
alla med och att slå broar över de klyf-
tor, som skiljer människor åt. Icke minst
viktigt är detta, då det är frågan om upp-
fostran och när det gäller att komma upp-
domens idealitetssträvan till mötes, denna
ungdom, som nu går in i diktaturens leder.
Ty nu förefaller det, som om det pelo-
ponnesiska kriget med var dag komme
närmare i Europa.

Ebba Hugoson.

frågor. Särskilt viktiga aktuella spör-
smål diskuterades, bl. a. frågan om gif-
ta kvinnor och försvarsarbete.

Mötet beslöt göra ett sympatiuttalande
till förmån för gifta kvinnors rätt till för-
svarsarbete.

I arbetsprogrammet för året ingår an-
ordnande av föredragsturner och dis-
kussioner över bl. a. Nationernas förbunds
humanitära verksamhet samt frågan om
preventivlag och förslaget till sterilis-
eringslag.

Till sist beslöt Skåneförbundet insamla
och anså medel till ett Fogelstadstipen-
diat (ett exempel som manar till efter-
följ!!!).

De nya riksdags- kvinnorna.

Ruth Gustafson.

Sigrid Gällner.

I andra kamarens manligt betonade
i värld röra sig numera — bland 225
män — inte mindre än fem kvinnliga riksdags-
ledamöter. Det ser för anspråkslöst
insälda kvinnliga ögon riktigt repre-
sentativ ut. Av dessa fem äro ju hörer-
representanten fru Bertha Wellin samt
socialdemokraterna fruarna Olivia Nord-
gren och Agda Östlund gamla beprövade
deltagare i de politiska uppörelserna,
medan däremot de två övriga kvinnliga
socialdemokraternas, fruarna Ruth Gus-
tafson och Sigrid Gällner-Ringenson när-
varu i kamaren är en vinst av valet i
höst. När den första avdelningen av
årets riksdagsperiod nu gått till ända,
äro vi nyfikna att höra dessa nykomnas
uppfattning om riksdagsmannaskapet. Vi
passa därför på en dag, när aprilens
skinner riktigt lockande utanför riksdags-
husets fasta murar och avkräver dem en
liten redogörelse för olöfvillade kvinno-
ögons syn på riksdagsarbetet.

Fru Gustafson medger att det till att
börja med är litet svårt att sätta sig in i
formerna för arbetet, särskilt för den,
som i många år i egenskap av stadsfull-
mäktig etc. deltagit i stadens förvaltning
och blivit van vid dess arbetsformer.
Därifrån man ärendena så väl tillfrå-
lagda. I riksdagsarbetet måste en nybör-
jare mera söka sig fram. Naturligtvis,
säger fru Gustafson, kan de som sitta i
de stora ständiga utskotten på ett helt
annat vis sätta sig in i arbetet. Om jag
vore mångårig riksdagsledamot och därmed
utskottsledamot, skulle jag säkert på ett
helt annat sätt kunnat ta ställning t. ex.
till den stora åttonde huvudtiteln, som
behandlades strax före påsklovet början —
och kanske haft en del värdefulla erfaren-
heter, från mitt arbete inom Stockholms
folkskoleledningen och liknande att
komma fram med. Men nu vågar man
sitt inte upp emot själva statsutskottet!

— Vi kvinnor går in med en sådan vä-
rdig kritik mot oss själva, att vi inte vågar
oss fram hur som helst, säger fru Gus-
tafson. Men jag hoppas att vår självkritik
samtidigt är en garanti för att vi på de

punker, där vi ingriper, handlar med sakkunskap och övertygelse.

Både Fru Gustafson och fru Gyllner ha jungfrutalat före påsk och båda på områden, som i hög grad angå den kvinnliga opinionen, nämligen frågan om giftna kvinnors rätt till arbete — eller närmare bestämt striden om de s. k. dubbelanställningarna — samt en viktig detalj i uppfostran, frågan om »gudlöshetspropaganda». I den förra frågan talade fru Gustafson — den måste ju livligt intressera henne såsom en i det allmänna tjänst verkande medborgare — och hon påpekade för det första att en laglig inskränkning av giftna kvinnors arbetsrätt aldrig kommer att kunna effektivt förbättra läget på arbetsmarknaden, vidare att sådant förbud kommer att kringgå genom äktenskap utan vigsel och slutligen att det lika ofta är männen som önska att deras hustrur skola behålla sin tjänst. F. ö. ansåg fru Gustafson att det icke vore någon lycklig tendens att de giftna kvinnorna alltmör ägnade sig åt förvärvsarbete utom hemmen men att nödvändigheten ofta drev dem och att det möjligen vore tänkbart att underlätta deras avstående från tjänsten under viss tid genom att ordna betryggande garantier för ett återtagande av tjänst.

I den senare frågan var fru Gyllner i elden mot prosten Pehrsons med flerast motion om åtgärder till den antireligiösa propagandas motarbetande, motiverad med denna propagandas undergrävande inflytande på vår kulturs grundvalar, dess syfte att förbereda det kommunistiska samhället etc.

Fru Gyllner påpekade att oron för de sju sjarlarnas hygien föreföll att hos motionörerna vara betydligt mindre än oron för deras framtida ställning i samhällsstriderna — eller rättare sagt deras framtida organisering. Hon fortsatte med att framhålla, att barn och ungdom inte kan hjälpas mot några rån antireligiösa eller fanatiskt, hysteriskt religiösa inflytelser genom förbud. Men ett förbud gör dessa lärars tillskyndare farligare och deras verksamhet osundare. En utredning på denna punkt kan inte ge mycket mer än en del antireligiöst tryck och någon förteckning på utfärdade förbud, men det kan inte visa några vägar, som är överlägsna de andliga uppfostrande krafterna, där de är höga och rena.

Här hjälper bara sanering genom social och därigenom moralisk hjälp. Kanske mödrarna till de »hotades» barnen säger, att vi vill hellre ha en utredning, som kan ge hjälp till bröd och från de svåraste bekymren. Svält och nöd skygger humilajuset mer än alla slags pionyrklubbar och all antireligiös propaganda.

Fru Gyllner har sedan många år tillbaka varit intresserad av och verksam för sociala frågor och det är också denna sida av riksdagsarbetet hon särskilt uppehåller sig vid.

— Det är mycket intressant och roligt att få komma frågorna mera in på livet, säger hon och att ha tillgång till allt slags material och alla fakta. Men tid tar det. Utöver riksdagsarbetet hinner man ingenting.

— Och så ringer vöringsklockan och fru Gyllner skyndar med snabba steg till sina skyldigheter i kammaren.

C. H.

Estrid Falberg-Brekkan:

**Aktuell politik
sedd från Island.**

Jag sitter och förtär en tallrik konserverade gröna ärtor, mycket långsamt, för att riktigt låta mina smaknervor njuta av denna ovana rätt. Jag får hallucinationer av lummiga svenska trädgårdar, och doften av söta lindblommor och prunkande bondrosor förenar sig med den fina aromen av (de franska) ärtorna, jag griper efter ett obefintligt glas nykott halonsaft och kryddskorpor, och är nära att uppnå fullkomlig sällhet.

Island skyddar inhemsk

— ibland obefintlig —

produktion.

— Maten är ingen oväsentlig del av vår näring, det känner man bäst, när man inte får den. Gröna ärtor jämte allsköns andra utländska konserver äro »banvaror», och när jag »kommit övers» denna ärtburk, så är det samerigen inte alldeles gratis. Men nog är det underligt att man skall kunna begrava sig i silke, tyll, voile, skönhetsmedel m. m., men inte kunna få en burk sylt eller en flaska saft. Gynna isländsk produktion, är landets lösen; det låter ju vackert och fosterländiskt, men man känner sig ju inte särdeles upplagd att inköpa åkta isländsk körsbärsaft t. ex., då man vet, att i varje fall under den nuvarande geologiska perioden, intet körsbärsträd har kastat sin skugga på denna ö.

Isländsk Aldinmank, (läs: möjk) nytt ord för det tidigare sulttau= sylt.

skulle man närmast vilja kalla: A glass full of mystery. — Men vin kan man ju få — bara inte alkoholfritt förstås — och nu är det en hel fylking av Altingsmän, som motionera om att få lyckliggöra landets barn även med utländskt brännvin. Man har visserligen det hembyggda, oftast kallat *Höskuld*, efter en av de främsta fabrikanterna, men dels är det väl inte första klass, dels kan man inte njuta det alldeles öppet, förrän man blir helt av med brännvinsförbudet. Man menar, om med rätta får läsaren själv bedöma, att dryckeskampen skulle minska, om det bara finnes tillräckligt med brännvin i landet.

Skall Island ha riks-värn eller inte?

Det Altung som nu suttit i 10 veckor har många segslitna frågor att lösa. — Skall Island ha riksivärn eller inte? Regeringen anställer ju på eget initiativ reservpolis efter arbetarorganisationerna den 6 nov., men Islands lag ger ingen rätt till en dylik institution, och motståndet gent emot »Hären» är oerhört starkt bland den arbetande befolkningen. Ingen vecka har gått utan att regeringen fått mottaga protestskrivelse från lackföreningar och andra sammanlutningar, t. o. m. skolorna har velat vara med och protesterat. Ännu vet man ej, hur det går, men arbetarna ha organiserat ett starkt motvärn, och det är sannolikt, att om stridigheter äro skulle uppstå, få de inte sam-

Doktor Estrid Hein:

**Vi tvivlar paa den patenterede
Morals evige Værdier.**

Arbejdet i en af Folkforbundets sociale Kommissioner.

Det er noget af en komisk Fornemmelseter for et lille borgerligt Pnug at blive pustet ud i den store Verden og taget højtideligt. Komikken — og Højtideligheden — gaar naturligvis lidt af Færden, naar denne gentages 12 gange — og saa mange gange er min Vej gaaet syd paa til Møder i Folkforbundets Kommission til Beskyttelse af Børn og Unge.

Man installeres som Statens Repræsentant bekvemt i en første Klases Kupe — og hvilket fornuftigt Menneske vilde selv betale en første Klases Billet? — Man viser sit Diplomats fra frem med en imponerende (maaske ogsaa imponeret) Mine, og man vifter Tolderne væk med sit Laissez-passer. Man ankommer til et fint Hotel og faar fra nu af ikke Lov til at aabne en Dør selv, ikke til at tage sin Kaabe af eller paa selv, eller til at sætte sig uden at have faaet et Puf i Knehaserne af den Stol, som en altid beredt Tjener skubber ind under en. Uha, uha man formelig længes efter sin gamle Selvbestemmelser!

Man gaar til Møde Kl. 10, slutter af Kl. 1, gaar til Møde igen Kl. 3 og er hjemme igen Kl. 6½ à 7 og i al denne Tid har man spændt fulgt Forhandlingerne om en hel mængde forskellige Sager, som man selv forsøger at danne sig en fornuftig Mening om. Hvis der gjaldt det samme om Kommissioner, som siges at gælde om Embeder, at »den Gud giver et Embede giver han ogsaa Forstand dertil», saa vilde alle Kommissioner være bedre hjulpe, end de nu er; thi hvordan skal et almindeligt Menneske forstaa sig paa »morsomme Film for Børn», paa »blinde Børn», paa »forkortede Daabstatter», paa »Rekonstitution af Kommissionen», paa »Handel med Kvinder i Østen», paa »Lovgivning om Soutenørs», paa »Aldersgrænsens Ophævelse i den internationale Konvention ang. Handel med Kvinder» og paa meget, meget mere, som var paa vor Dagsorden i Aar. Som den engelske Repræsentant saa viselig har bemærket, saa er vi ikke en Kommission af Sagkyndige — thi saadanne findes ikke paa alle disse Omraader paa en gang — men en Jury, der sidder og afgør, om Sagen skal behandles eller ej. Som Sag-

kyndige sidder forøvrigt en Del Assesessorer, Repræsentanter for de internationale Foreninger, der arbejder paa disse forskellige Omraader.

Det er hændet mig en gang før at sidde i en Kommission — den skandinaviske Familieretskommission — hvor jeg ikke havde den fornødne faglige Indsigt, men man kommer langt med den sunde Fornuft — hvis man da har den — med den Sum af Erfaringer et langt Liv har bibragt en og med en Fordomsfrihed, som tvivler paa alle Dogmer, og som mest af alt tvivler paa den patenterede Morals evige Værdier. Men hvor er det vanskeligt at forne Lande, hvis Udvikling er saa forskellig, at det ene forlanger Faderskabet til det udenfor Ægteskab fødte Børn fastslaaet i hvert enkelt Tilfælde, mens det andet forbyder Efterforskning af Faderskabet. Hvor findes en Generalnævner for disse to Standpunkter? Findes den inom andre Steder end der — hinsides godt og ondt — hvor Ægteskabet er afskaffet? Eller findes den der, hvor den selverhvervende Moder — eller Staten — forsørger det Børn, hvis Fader ikke vedkedder sig det?

Jeg har nævnt et særligt grelt Eksempel med stor Afstand mellem Landenes nuværende Standpunkter, men jeg kunde nævne 100 andre, hvor Afstanden ogsaa er uoverkommelig. Vi slaas f. Ex. hver Aar — i Anledning af Kvindehandelen — om Bordslystemetes Afskaffelse. De latinske Lande — de Lande i hvilke Kvinderne endnu ikke har Stemmeret — holder kampmæssigt fast ved det, skønt det efterhaanden kun omfatter en meget ringe Brøkdelen af den hele Prostitution. Man klammer sig til de hygiejniske Fortrin, skønt disse forlængst er benægtede af fremragende Lægespecialister, og skønt disse aldrig kunde berettigede Statens Sanktion af et System, der degraderer Kvinder og ødelægger deres Legemer, men lader Manden gaa frank og fri.

Rapporten om Kvindehandel i Østen, som Tidevarvet saa indgaende har om-

ma »lekartede» karakter som hittills. Socialdemokrater og kommunister ha sluttet et (tillfældigt?) stillestående for at søke gemensamt udfinna »medel till facismens bekämpandes.

Wilken väg för ut ur det ekonomiska betrycket?

Den politiska konstellationen är f. n. synnerligen oklar och ovis. Regeringen som är en samlingsminister är stödd av det starkaste partiet, Framsókn, det s. k. frisinnaade bondepartiet, och högern, som till numerären är det största partiet, men med betydligt färre representanter i Altinget; den gamla valkretsindelningen är till bondepartiets fövör och därför kämpar detta parti för att bibehålla den.

Regeringsorganet »Timins» är egendomligt nog inte regeringsvärdigt (det är det mildaste uttryck man kan använda!) för Island närmast detta, som gör, att situationen nu tillspetsats, så att man dagligen resp. hoppas och fruktar, vatt något skall ske. Arbetslösheten är avsevärd och missnöjet med statsbudgets-förslaget stort, då de besparingar, som gjorts i många fall gå ut på att taga från den som intet haver, även det man haver. Skatter, indirekta och direkta, pressa redan alltför tungt folket — för Islands bönder är situationen nästan förtvivlad. Men riket behöver pengar — Island är ett folkfattigt men stort land med enorma administrationskostnader, som man inte anser sig kunna nedbringa, ehuru det inte saknas ruster som föreslå både ett och annat i den vägen. En vanlig genomsnittsbegävd utlåning undrar vad ett land på 100,000 invånare skall med tre banker och 12 bankdirektörer med var sin lilla nåtta lön. Man blir alldeles huvudyr (då man en sälsynt gång är lycklig nog att kunna växla en svensk check eller sedel) av att se hela livet av funktionärer innanför skranket...

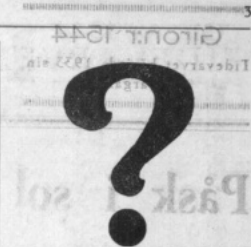
Islands Lindhagen och bondetåget till Reykjavik.

Ett originellt sätt att skaffa pengar i statskassan föreslås av Statsstyks, Vilmundar Jonsson (Islands Lindhagen) som vill att man skall *langt* beskatla de stora barnens leksaker, ordnarna, lika väl som de smås. Men detta förslag har väl inte stora möjligheter att gå igenom, de flesta av »landets styrtjärn» äro behängda med en eller annan uppstå — Island har eget mycket ungt ordensväsen.

Medan detta och mycket annat dryftas i Altinget ha bönderna företagit ett bondetåg till huvudstaden — den enkte bonden, som går tungt som vadade han i djup snö, är det, som nu väcker mest uppmärksamhet på huvudstadens gator. Vad han nu beslutar (eller hans ledare lyckas få honom att besluta) kommer att för den närmaste framtiden avgöra Islands öden.

at det er Bordellerne, der er Afsetningsmarkedet for Handelen med Kvinder, og dettet er jo en for de ikke abolitionistiske Lande meget ubehagelig Konklusion. Kommissionen indkalder nu i Løbet af det kommende Aar udtalelser fra de nationale og internationale Foreninger om alle Spørgsmaal ang. Kvindehandelen i Østen, og saa skal der igen staa en lille Kamp til næste Aar. Oprindeligt var Prostitutionforholdene i et Land et nationelt Spørgsmaal, som vor internationale Kommission ikke maatte røre ved. Nu er det en Sag i Udvikling, som dog først finder sin Løsning den Dag, Mændene forstaaer Kvindernes Synspunkter paa disse Omraader eller den Dag, Kvinderne selv faar Magt til at sætte deres Vilje igennem.

Tro ikke, at jeg er saa naiv at mene, at saa er alle tilfældige Konsforbindelser afskaffede! Saa ringe er min Indsigt ikke efter 12 Aars Studium af Prostitution. Jeg har lært at forstaa, at dette er et af de elendigt oplyste Omraader i det saakaldt civiliserede Samfundsliv; jeg har lært at forstaa, at der eksisterer en af Samfundet fastslaaet Moral for Mænd og en for Kvinder, jeg har lært at forstaa, at næppe noget andet Samfundsomraade er saa hylkyls, og saa ubiologisk behandlet som »dette. Jeg har lært at forstaa — nej sandt at sige har jeg trods alt endnu netop ikke lært at forstaa, hvordan disse Forhold kan ordnes i vort nuværende Samfund. Hos fremtidige generationer, hvor Storhøjrens Center — især Pande-lappens — har en mere dominerende Stilling og en kvikkere Forbindelse med de »alvares» Center, der vil Staten kunne overlade til Folk selv at ordne disse Omraader.

Råd och Rön

FOTVÅRD

Har Ni det besvärligt med Edra fötter och ben? Har Ni svårt att få lämpliga skodon? Vänd Edra då med förtroende till **Ingrid Hudbergs Fotvård** Gåvelgatan 4, vid Vanadisplan. Ben- och fotbehandling, Flerårig praktik. OBS! Besök även i hemmen. Beställ tid pr Telefon 32 06 06.

INREDNINGAR

ynqva Lundström dekorerar
konserverer, försädlar, inredder.
kungsg. 39 cv 117013

OPTIKER

Ur & Optik

(Petrus Ahlin)

Karlvägen 87. Tel. 62 41 17.

Upprövning av glasögon eller läkarecept under fullgod garanti utföres av mångårigt fackman. — Urreparationer utföres omsorgsfullt.

TAPETSERARE

J. L. NORDGREN

Fleminggatan 9—11. Tel. Kh. 76 34. Specialité: Baddmöbler och sängkläder, Tagel, Krollspint, Glansull, Fjäder och Dun till billigt pris. Omstoppning och renovering av möbler och madrasser utföres omsorgsfullt.

TRIKÅVAROR

Ester Nilssons Trikäaffär

Mästernamnelsgatan 42. Tel. 10 51 27. Dam- och herrvarerkläder i även extra stora. Fran förestklassiga svenska fabriker. Klädningar. Strumpor i ylle, bomull, konstsilke och flor. Knävrillare och maggordlar. Billiga bestämda priser.

TVÅTT

Vårby Tvätt

garant. väl utförd tvätt m. soltork. vid 50. Öns! Inga strånde tvättmedel. Hämstar i stilm. Appellen, Rådnads, Dorsholm, Lidäng, Tulinge, Rönninge, Söderställe m. fl. Ring Fittja 70.

Ingen hy är så dålig att den icke kan bli bättre efter behandling med

Landens lavendeltinktur

Ingen hy är så vacker att dess fjärring inte skulle behöva underhållas genom behandling med

Landens lavendeltinktur

Skyddande, renande och uppriskande. Erhålles hos parfymhandlare till 2:-, 4:- och 8:- kr. pr. flask. Den gammalmodiga flaskan och etiketten garanterar att innehållet är

Landens lavendeltinktur

VARJE MUSIKVÄN
köper bäst och billigast alla slags Musikinstrument, Strågar, tillbehör, Grammofoner och Skivor.
Färska Pirastrostrågar inkomna varje vecka.
Största sortering.
GOTTFR. JOHANSSONS MUSIKAFFAR
73 Västerlångatan. (Hö.n. av Järntorget.)
Stockholm.
Rikt ill. priskränt gratis och franco.

Forkortede Daabstatter, d. v. s. Daabstatter, som intet oplyser om ægte eller uægtføds, er paa krævede i de Lande, hvor det suægtes Børns Stilling er daarlign, men de Lande har dem ikke og vil næppe heller ha dem; og de Lande, der har saadanne forkortede Attester, har

Clarté

Organ för de fritt socialistiskt intellektuella.

Helår 3:—

Adress: CLARTE, Lilla Nygatan 4, Stockholm.
Postgirokonton 2874.

Undertecknad prenumererar härmed å Clarté 1933 och insätter samtidigt kr. 3:— härjör å Edert postgiro 2874, att såndas mot postföskott (stryk det som ej önskas)
Namn
Adress

Påsk i sol och storm.

Det av många svenska resenärer efterlängta påsklovet har kommit och gått och från att ha befunnit oss mitt i en förhoppningsfull spirande vär, kastades vi huvudsat i i vintern igen. Utanför Tidevarvets fönster ligger nu det rätt kaotiska, av flitigt arbete långt in i natten genljuda Slussområdet inhöjtt i våt aprilskö, som av skarpt lysande lampor avlöcas trolska och underbara ljuseffekter mot den svarta vinterhimlen. Skyttfönstrens vårhattar och tunna vackra skor mot en bakgrund av Glad påsk i stora bokstäver, som nyss såg så festliga ut, gör ett nästan ångsligt intryck. Så tidigt ute och ändå redan förlagade, omkändra av den nyckfulla väderlekens extra säsongväxling, se de dessvärre icke ut att övertygade kunna rå på depressionstillningen.

Men innan vi kommit tillbaka till den översnöda staden här en solig och stormig påskvecka spelat ut sina överklassningar över hela det svenska landskretsen före skärtorsdagen var det ännu så värvart ut i hela jorden doftade. Somnarn tycktes närmast och den färdades landsvägen genom Östergötland kom till yttermera visso rakt in i ett våldsamt åskväder. Blixtnarna lyste vid horisonten. Nordväst om Mjölby stod en flammande brand mot himmelen, det hemiska röda skenet av en brinnande gård, där åskan slagit ner. När vi hunnit Boxholm var på värdens så nära att det tycktes som om blixtnens viskarska sken stod stilla i minuten framför bilen, men när det blev möjligt igen hade ingenting hänt och man såg Boxholms smeder rörliga sig lugna och oskadda bakom rödgångda fönster.

På sträckan Stockholm-Malmö har elektrifieringen av järnvägen nu blivit färdig ända ner till Nässjö. De snabba tågen äla fram utan en rökspåst, mötas elegant på dubbelspår och signalera dovt

som ångbåtar. De ge en prägel av långt kommen civilisation, utbyte och brådskan-de samfärd till det vackra, lugna landskaper. Den som far bort från Stockholm får också i en glimt se hur den goda jorden rustas till en ny sommar, med arbete och ny gröda. Med rörande, gripande tälamod som i Årionden och Århundraden. Den nya tiden tränger fram här och där och dess förändringar avteckna sig egendomligt mot den eviga naturens och de gamla traditionernas bakgrund. Strax söder om Tranås har man i Taleyrdys by uppfört ett stort modernt höhus för rationell hönsuppfödning och äggproduktion. Vi går dit på skärtorsdagen för att hämta en kull avelsäg, avsedda att liggas ut i en väntande liten snäll höna på en gård i grannskapet. Värme, vattenledning, pryddigt magasin för fodersorterna, stora fönster mot söder. Finare än många människoköplighärner. Ett hundratall kycklingar i olika åldrar föreväsa i sina respektive burar.

— Vi hade tänkt få sälja av de här, men det är ingen som vill ha. — Och ägg? — De kostar 70 öre kilot, ett bottenpris, det är inte mycket att förtjäna på. Det är ju så dåligt överallt. — Nej, världens reser man inte ifrån, fast man går så lätt och bekymmerslös i den klara luften och fast det ser så paradissikt ut bland de småländska blåa åsarna. Den gör sig överallt påmint och vore det så bara i priset på det kilo svenska ägg. Himmelen midnar av svarta snömoln, och det blir kallt för alla vandrande hemlösa som tagit landsvägen an mellan Stockholm och Malmö. Men för jorden är aprilskö välkommen och skön efter torkan. Och trots allt kan man där för inte heller denna vår låta bli att hoppas. — Cassan.

Fallet Volinski.

I de polska saltgruvorna, vars arbetskraft utgöres av straffångare, har det i tolv år funnits en fånge som ideligen bedyrat sin oskuld. Var och när och hur har han kom åt. För kamrater, fångvaktare och överlat, så snart den sistnämnda händelsevis kom i honom honom som en däre undantag betraktade honom som en däre med en fix idé och man slog ifrån sig med båda händerna när han började med sina försäkningar, röt åt honom att tåga eller, vad som var det värsta, hörde på halvt om halvt med milit överseende som när en barnunge vill berättat sagor. Tills — en vacker dag — fången råkade på en person som trodde på honom. Det var ingen mindre än pionvirtuosen och f. d. statspresidenten Paderevski. Förmodligen fanns det någon ton i fångens uttraggade visa som slog muskerns lyhörda öra som ålka. Paderevski lyckades vinna ännu ett par personer för saken och processen togs upp igen. Det visade sig vara en egendomlig historia — lika god som många detektivroman.

En polsk skräddarsäll, Michael Volinski, hade före kriget utvandrat till England och med sin hustru slagit sig ned i London, där han lyckats få bra arbete. Så kom kriget. Volinski ryckte ut med de polska legionärerna som kämpade på ententens sida och först efter krigets slut blev han i stånd att återvända till London. Men här fann han inte längre sin hustru. Hon hade farit till Krakau.

Michael Volinski häktades och anklagades för mord på sig själv. Eftersom fru Volinski framhållde i påståendet att den döde var hennes man och att hon ej kände den levande, så låg saken illa till för den stackars skräddaren. Emot sitt energiska nekande dömdes han till livstids straffarbete i saltgruvorna. Historien som kan fram kom med till sitt försvår föll ihop som ett korthus inför det fina utförliga bevismaterialet — såväl domare som åskådare fann den enbart löjande.

I tolv år försäkrade Volinski förgäves sin oskuld. Tills en man med fantasi, en konstnär med ett känsligt öra, uppfattade sanningstenen i hans klagovisa. Det är detta som är det märkliga i den för övrigt

(Forts. fr. sid. 1.) ena utveckels ut det andra... Vi har förts ut ur det ursprungliga tillståndet med maktvålden genom det förhållandet att den Enes större styrka kan uppvägas genom en de Många Svagares sammanslutning till rätt. Denna rätt är då makten hos en samfällighet. Försöket att ersätta den verkliga makten med idéernas makt — folkförbundets ursprungliga idé — är dömt att misslyckas. Det är ett fel i beräkningen, när man inte tar hänsyn till att rätten ursprungligen var rätt våld och ännu i dag inte kan undvara våldsmaktens stöd.

Och så kommer Freud det stycke av sin driftslära. Han talar om aggressionsdriften eller destruktionsdriften, som vill förstöra eller döda, i motsats mot den erotiska driften, som vill uppehålla och förena. Ur denna lära om drifterna får man fram en formel för de indirekta vägnarna till krigets bekämpande. Han säger: Om beredvilligheten till krig är ett utflöde av destruktionsdriften, så ligger det nära till hands att anropa motspelaren till denna drift, Eros. Allt som ästadkommer känslokontakter, känsloband mellan människorna måste motverka kriget. Det idealiska tillståndet, skriver han vidare, vore naturligtvis en gemenskap av människor som hade underkastat sitt drifvill förnufts diktatur. Men detta är förmodligen en utopiisk förhoppning. De andra vägnarna till ett indirekt förhindrande av krig är säkert mera framkomliga, men de lovar inte något snabbt resultat. Det är inte roligt att tänka på en kvart, som mat så långsamt, att man hinna svälta ihjäl innan mjölet blir färdigt.

Man märker att den som talar här, har mod på de verkligheterna i ögonen. Alltså en pessimist. Men så kommer han mot slutet av sin framställning med en fråga, som hur obehaglig den är kan förefalla, i alla fall ger ett tröstrikt svar. Det är en fråga som Freud säger sig vara

Vapenvägran illusorisk.

En tillägg i en aktuell fråga.

Den viktigaste frågan av alla frågor i f. n. är otvivelaktigt den huruvida nästa krigs ska kunna förhindras. Kan vi inte förhindra det, så verkar allt sysslade med kulturellt arbete, ideell strävan, konst och vetenskap, tämligen meningslös. Det är av vikt att alla goda krafter, som inse det överhängande i situationen sätta in sin energi för upplysning och positivt handlande.

En icke oviktig sak är vapenvägrans ställning i fall av krig. Med största förövning erfar man att Sveriges lag befriar den som hyser betänkligheter mot tjänstgöring vid krigsmakten, från sådan tjänstgöring i fredstid, samt att lagen inte har någon bestämmelse om vapenvägrans ställning i krigstid. Värpliktsvägraren reagerar ju inte endast mot att själv befatta sig med vapen, utan han avser också att protestera mot vapens användande över huvud taget, protestera mot kriget — men som lagen nu visar sig vara avfattad, blir hans vägran ett slag i luften. Det var på tiden att detta förhållande klarlädas.

Vad kan nu göras? Man vill hoppas att försvarsministern ser sig i stånd att tillmötesgå den samlade aktion från vapenvägrarhåll, som utlöstes av kand. Sven Dahlbergs uppmärksammade ställningstagande till den nämnda luckan i svensk lag. Och man vill hoppas att vår på andra områden så framskridna och humana tid måste inse att om kriget dock skall släppas löst, åtminstone bara de ska engageras i det, som ha lust för det förnedrande arbetet, men att de, som positivt avsky det, befrias därifrån enligt alla gällande moraliska och etiska grundsatser. Ty det är ju så att dylika grundsatser gälla i vårt samhälle?

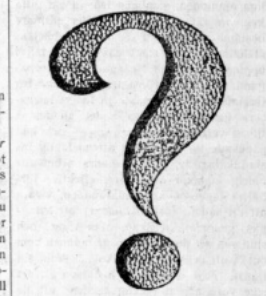
Birger Lindberg. föga uppbyggliga berättelsen om den stackars skräddaren som avtjänat 12 års straffarbete för mord på sig själv. E. B. G.

Varför är vi så förljättat uppröda över kriget...

Varför är vi så förljättat uppröda över kriget... varför tar vi inte något av livets alla övriga nödögar? Det tycks ju vara naturbetingat, biologiskt välgärdat, praktiskt nästan oundvikligt. Bil nu inte förfärad över min frågeställning. För att fullfölja en undersökning har man kanske rätt att ta på sig masken av en överlägsenhet, som man ingalunda förlögar över. Jag tror att huvudorsaken till vår revolt mot kriget är att vi helt enkelt inte kan reagera på annat sätt. Vi är pacifister därför att vi av organiska orsaker måste vara det. Sedan är det lätt att rättfärdiga vår inställning med argument.

För att förklara detta påstående talar Freud sedan om de med kulturprocessen sammanhängande psykiska förändringarna, den fortsigande förskjutningen av drifkrafterna och inskränkningen av drifkrafterna, intellektets stärkande, aggressionsdrifterns förjupning. Den psykiska inställning som kulturprocessen påtvångar oss, motsäger nu kriget på det allra skarpeaste sätt, där för måste vi upprepa oss emot det, vi utövar helt enkelt inte längre, det är för oss pacifister en konstitutionell intolerans, en idiosyncras i yttersta förstoring. Och det förefaller som om den estetiska förnedringen i kriget inte hade mindre del i vår avsky än krigets grymhet.

Jag vill till sist bara peka på ännu en sak: den absoluta noblessen i stil och form, som kännetecknar denna brevskrivning. I en tid, när endast och allena auktoritetens uniformerade överlägsenhet gäller, blir man egendomligt berörd när en tänkare talar om överlägsenhetens mask. En överlägsenhet över vilken man i själva verket inte förlögar. Hur ödmjuk är inte vissheten, hur respektfull inför naturens företeelser, även när den inte längre vill underkasta sig deras våld. Esther Greenen.

Råd och Rön

DAMSKRÄDDERI "Modile" Linnegat. 6. Hiss. Tel. 606680. Ina Kl. Syateljé. Även möbster på beställning samt tillklipning o. pröving av tyger.

DESINFEKTIONSANSTALTEN EDV. JACOBSSON RINGVÄGEN 149, av Kungl. Medicinalstyrelsens auktoriserad desinfektor. Specialitet: Cyanörkning av hela fastigheter. Ensamförläggare för Tullex-vätska och Tullex-Röymlök. Obs! Giltighet. Kan utföras av vem som helst. Följ noga bruksanvisningen. Tel. 40 00 21, 43 19 93.

FRUKT OCH KONSERVER IUSTA klass Fruktaffär Skepparegatan 96 (ing. fr. Strindbergsg. H. S. B. 8:3 hus). Välsorterat lager av Frukt, Konjekt, Kaffe, Konserver, Grönsaker m. m. Trots våra billiga priser lämna vi 3 proc. rabatt å alla varor mot 100 kronor i kassakvitton. Gör oss ett besök — Vi blir heldt! LJUNGSTRÖMS FRUKT. Tel. 62 09 47.

GRAVVÅRDAR Annero Stenhuggeri M. Rudin. mitt för grind 5 N:4 Ryksgårdsp. Tel. 30 57 08. Bostad: Kärsköva 994.

HOTELL - PENSIONAT BERGSTRANDS HOTELL-PENSIONAT Alla moderna bekvämligheter. Birger Larigatan 41 A. Moderata priser. (nära Stureplan) Enkelrum från 4:- Dubbelrum 6:- Tel. 103120. 216028

MASSAGE och SJUKGYMNASTIK Verkligt god massage o. sjukgymnastik för nervsmärtor, ischias, ledåkomor, reumatism, gikt m. m. meddelas av doktorn Karin Key-Aberg. Exam. av behandl. i hemmen. Tel. 38 22 11. Västmannagatan 56, 1 1/2 tr.

MOBLER ENRUMSMÖBLER Ex. i Lars ... Kr. 450:- i Seta ... 550:- i Brio ... 600:- i Viking ... 625:- Bonad björk. ERNST KARLSON. Sveav. 108 (m. emot Stadsbiblioteket.)

Billiga Gardiner Allmogegardiner ... från 0:25 Madragardiner ... 0:85 Trådgardiner ... 0:75 Silkesgardiner ... 1:50 Draggardiner ... 1:60 A.-B. MATTÖR & GÄRDINER SVEAVÄGEN 45 FOLKUNGGAT. 59 Tel. 11 32 94. Tel. 41 37 60.

VEGETARISK KOST Vegetarisk Kost Skillinggränd 3, 1 tr. Lunch och Middag serveras. Läckra veg. smörgåsar på beställning. Ring 53 79 93.

HOTELL i Stockholm på Missionshotellet Norden Drottningatan 46 Förestklassigt - Central - Billigt Tel.: 10 99 04, 11 65 10, 11 65 15.

barnamat: havremust-välling med

en god ostsmörgås — det är nägot för barnen att få. Skolarbetet går lättare om man har fått något gott och närande inombords. Havremust i röd kartong — 1/4 kg 0:65 1/2 kg 1:20

kooperativas havremust

TIDEVARVET Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm. REDAKTION: Telefon 20 48 42. Mottagningstid 10-12. EXPEDITION: Telefon 20 48 42. Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m. Postgiro 1544. PRENUMERATIONSPRIS: För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:25, kvartal kr. 1:75. Lösnumer 15 öre. ANNONSPRIS: I text 25 öre per millimeter. Stockholm 1933 Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A.-B.